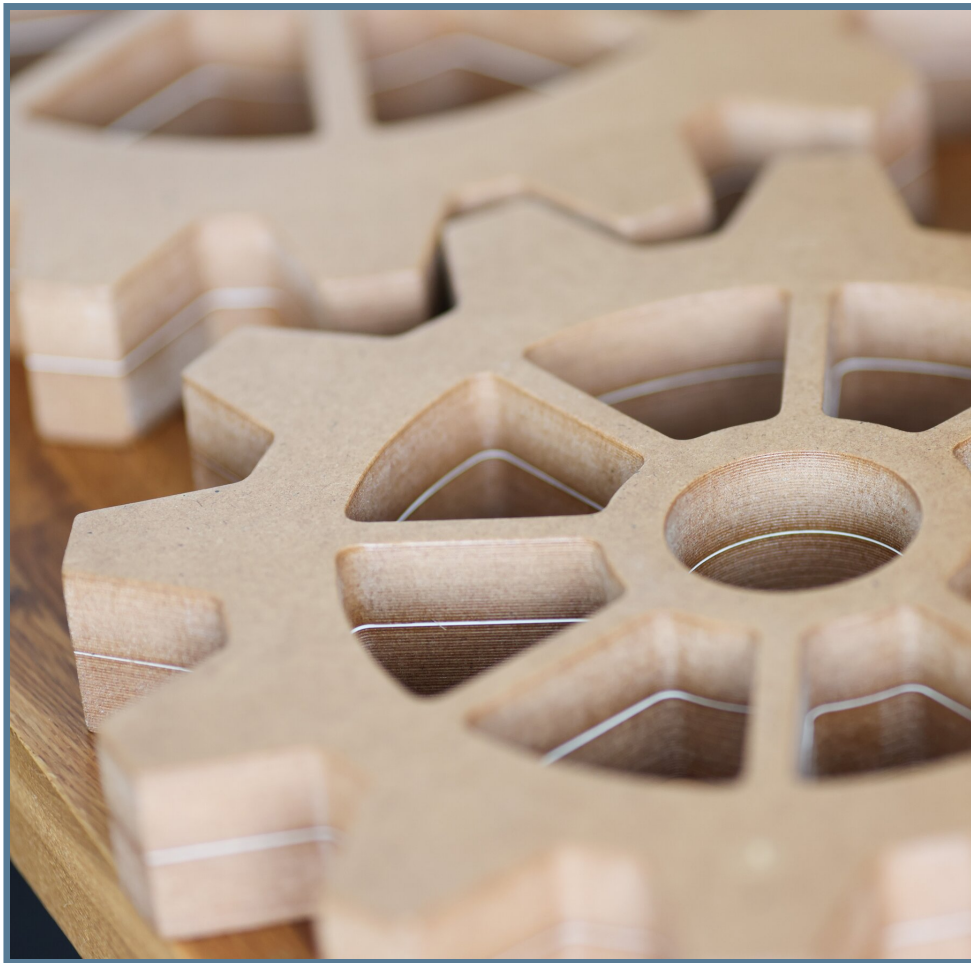

Hvordan udvikler vi undervisning i sprog som tillægskompetence?

Anbefalinger og erfaringer fra et tværinstitutionelt udviklingsprojekt

November 2024
Sanne Larsen & Anne Holmen

Hvordan udvikler vi undervisning i sprog som tillægskompetence?

– Anbefalinger og erfaringer fra et tværinstitutionelt udviklingsprojekt

2. udgave 2026

Copyright © 2024 Forfatterne & NCFE

Forfattere: Sanne Larsen & Anne Holmen

Indholdsfortegnelse

Introduktion	4
Anbefalinger	5
Om projektet	6
Hvad er sprog som tillægskompetence?	8
Hvordan kan behov for sprog som tillægskompetence afdækkes?	10
Hvem kan udvikle og undervise i sprog som tillægskompetence?	12
Hvordan kan undervisningen forankres på institutionerne?	14
Vejviser til udvikling af sprog som tillægskompetence	17
Henvisninger	18

Introduktion

I regeringens [Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet](#) fra 2017 anbefales en række initiativer til at styrke fremmedsprog i det danske uddannelsessystem, herunder også andre fremmedsprog end engelsk. Når fokus er på ikke-sprogstuderende og deres sprogkompetencer, betegnes dette i strategien som "sprog som tillægskompetence", og der peges på, at der på mange videregående uddannelsesinstitutioner mangler sprogtilbud rettet mod denne gruppe. Anbefalingen er derfor, at "fremmedsprog i højere grad integreres i et bredere udsnit af de videregående uddannelser", så "en større andel af fremtidens arbejdsstyrke opnå[r] solide sprogkompetencer som tillægskompetence til andre kernefagligheder" (s. 19).

Et øget fokus på studie- og karriererelevante sprogkompetencer i bredden af videregående uddannelse er bestemt velkomment. Sprogkompetencer er en åbenlys fordel på internationale arbejdspladser herhjemme og i udlandet – og indenfor en del professioner en nødvendighed. For at klæde de studerende på til den virkelighed er det vigtigt at styrke deres sprogkompetencer som en del af deres uddannelse. Udvikling af sprogundervisning til og integreret med andre fagligheder er imidlertid en kompleks opgave at løse på de enkelte institutioner. Den forudsætter indsigt i de studerendes sproglige behov på studierne såvel som til et uspecifikt arbejdsmarked og kræver ofte tværfagligt samarbejde for at sikre relevans såvel som kvalitet af sprogundervisningen. Til gengæld er gevinsterne ved en udviklingsindsats rettet mod sprog som tillægskompetence en styrkelse af de studerendes deltagelsesmuligheder og derigennem deres faglige erkendelse og læring.

Anbefalinger

For at styrke de studerendes sprogkompetencer anbefaler vi, at man på institutions- og fagniveau:

- afdækker behov for sprog som studiekompetence. Her inddrages både studerende og fagundervisere
- afdækker behov for sprog i forhold til karriere. Her inddrages karrierevejledere, alumner, aftagere og nuværende studerende
- afdækker sprogs betydning for rekruttering og frafald på ikke-sproguddannelser
- videreudvikler relevante sproglige dimensioner (læse, skrive, lytte, tale, fagsprog, hverdagsprog, oversættelseskompetencer, informationssøgning, kritisk brug af AI mv.)
- planlægger sproglige dimensioners indhold og placering i fagmodulet fælles mellem sprogunderviser og fagunderviser
- udvikler metoder til at evaluere de sproglige dimensioner, både når disse forekommer i kompetenceprofilen og som fritstående kurser (formativt/summativt, tillæg til eksamensbevis, logbøger osv.)
- finansierer sprogunderviserens løn, fx via en central pulje på hver uddannelsesinstitution.

Om projektet

Ovenstående anbefalinger udfoldes i dette notat, hvor vi beskriver de vigtigste erfaringer fra det tværinstitutionelle udviklingsprojekt *Modeller for undervisning i sprog som tillægskompetence* (MUST). MUST er gennemført af Center for Internationalisering og Parallelsproglighed (CIP) på Københavns Universitet (KU) i perioden 2020-2023 og finansieret af Det Nationale Center for Fremmedsprog (NCFP). Vi har udført projektet i samarbejde med partnere fra otte videregående uddannelsesinstitutioner, som repræsenterer en bred vifte af uddannelsesstyper med forskellige grader af praksisorientering, herunder lange videregående akademiske uddannelser og mellemlange professionsrettede uddannelser:

- Danmarks Tekniske Universitet (DTU)
- Københavns Universitet (KU)
- Copenhagen Business School (CBS)
- Danmarks Medie og Journalisthøjskole (DMJX)
- Københavns Professionsskole (KP)
- Københavns Erhvervsakademi (KEA)
- Erhvervsakademi Dania (DANIA)
- Det Kongelige Danske Musikkonservatorium (DKDM)

På baggrund af lokale behovsafdækninger på de deltagende institutioner udviklede og afprøvede vi i tæt samarbejde med projektdeltagerne forskellige former for sprogundervisning rettet mod ikke-sprogstuderende. Projektets seks udviklingscases, vist i boks 1, har haft fokus på fransk, spansk, engelsk samt generel interkulturel kompetence med deltagelse i forskellige studieaktiviteter som mål: karrierefremmelse, forberedelse til feltarbejde eller studieophold i udlandet, læsning af faglitteratur på studierne herhjemme samt udvikling af globale samarbejdsevner i et flersproget studiemiljø. En detaljeret

beskrivelse af hver case mht. afdækning, udvikling og forankring findes i det tilknyttede materiale *Udviklingscases*.

I det følgende beskriver vi kort vores forståelse af sprog som tillægskompetence. Derefter gennemgår vi de vigtigste erfaringer fra MUST i forhold til afdækning, udvikling og forankring af sprog som tillægskompetence-undervisning. Afslutningsvis præsenterer vi en vejviser til at udvikle sprog som tillægskompetence på institutionelt niveau.

Case 1: Fransk ret og sprog til en international juridisk karriere *Projektpartner*: Det Juridiske Fakultet (JURA), Københavns Universitet (KU)

Case 2: Spansk til felt- og institutionsbesøg i Mexico for medicinstuderende *Projektpartner*: Institut for Folkesundhed, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet (SUND), Københavns Universitet (KU)

Case 3: Engelsk til bygningskonstruktøruddannelsen *Projektpartner*: Københavns Erhvervsakademi (KEA)

Case 4: Integration af engelsksprogede forskningsartikler i undervisningsfaget biologi på læreruddannelsen *Projektpartner*: Læreruddannelsen, Københavns Professionshøjskole (KP)

Case 5: Engelsk til studie- og praktikophold i udlandet for studerende bredt på KP *Projektpartner*: Læreruddannelsen, Københavns Professionshøjskole (KP)

Case 6: Flersprogethed og interkulturelle kompetencer – studiestartsmodul *Projektpartner*: Det Kongelige Danske Musikkonservatorium

Boks 1. De seks udviklingscases i MUST

Hvad er sprog som tillægskompetence?

Sprog som tillægskompetence vedrører udvikling af studie- og karriererelevante sprogkompetencer via indsatser rettet mod ikke-sprogstuderende. Udviklingsindsatsen kan være vægtet forskelligt i forhold til sprog som studie- eller karrierekompetence og kan være mere eller mindre tæt tænkt sammen med fagligheden. I MUST har sigtet været at rette udviklingsindsatsen mod de elementerne af uddannelserne, hvor sprog understøtter fagligheden ud fra en antagelse om, at jo tættere sprogindsatsen kan integreres med det faglige indhold og de relevante studieaktiviteter, desto mere sandsynligt er det, at den styrker de studerendes deltagelsesmuligheder og læring.

Integration af sprog og fagligt indhold i uddannelserne omtales ofte som CLIL (*Content and Language Integrated Learning*) eller ICLHE (*Integrating Content and Language in Higher Education*). I faglitteraturen er der mange forskellige integrationsmodeller, som man kan tage afsæt i og tilpasse en specifik institutionel kontekst (se fx Coyle m.fl., 2010, Räsänen, 2008, Banegas & Zappa-Hollman, 2023). Generelt kan man tale om "stærk integration", når læringsmål relateret til såvel sprog som det faglige indhold indgår eksplicit i et kursus og/eller en uddannelse, og begge dimensioner bedømmes ved eksamen. En "svagere integration" finder sted, når et fokus på sprog til specifikke formål indgår i et fag, men sprogdimensionen ikke er et eksplicit læringsmål og ej heller evalueres ved eksamen. Formålet med begge typer af integration er, at læring af indhold understøttes gennem et specifikt fokus på sprog.

Betegnelsen "sprog som tillægskompetence" anvendes sjældent i faglitteraturen og er nok mere et politisk end et fagligt begreb. En tillægskompetence forudsætter en primær kompetence, en såkaldt kernekompetence eller kernefaglighed, jf. regeringens sprogstrategi. Fra et uddannelsespolitisk perspektiv er termen problematisk af flere grunde, ikke mindst fordi sprog som udgangspunkt ses som afkoblet fagligheden og ikke som en del af den. Det kan være med til at forstærke en opfattelse af, at sprog i videregående uddannelse ikke er vigtigt

og derfor kan nedprioriteres af uddannelserne og af de studerende. Vores udgangspunkt har været det modsatte. Sprog er en del af fagkompetencen i den forstand, at studerende på alle uddannelser skal tilegne sig fagspecifikke kommunikative kompetencer (Airey, 2011). Sprog bruges af alle studerende som et middel til at tilegne sig faglig viden og kommunikere faglige forståelser til medstuderende og undervisere.

Selvom sprog på den måde er en del af studiekompetencen for alle studerende, ved vi fra tidligere afdækninger, at der er stor variation i forhold til, hvilke sprog og delfærdigheder der er potentielt relevante for studerende på forskellige uddannelser.¹ For nogle studerende og på nogle uddannelser vil kun dansk og engelsk være relevante. For andre kan inddragelsen af yderligere sprog enten understøtte eksisterende studieaktiviteter, fx læsning af fagtekster, eller kan tilføje en international dimension til studiet og bidrage til, at de studerende er klædt på til et internationalt arbejdsmarked. På nogle uddannelser anses andre sprog end dansk og engelsk som en vigtig del af den faglige tradition. De sproglige færdigheder, som er relevante som studie- og karriekompetencer, afhænger af faget, dets akademiske tradition og dets samfundsmæssige og internationale relevans. Da de studerendes behov ikke kan skæres over en kam, har behovsafdækning spillet en vigtig rolle i MUST i forhold til at give retning til udviklingsindsatsen.

I den konkrete afdækning af behov har vi især været inspireret af at se på sproglige behov som delfærdigheder (læse, skrive, tale, lytte) ud fra uddannelsesforsker John Aireys *disciplinary literacy*-matrix, herunder forskellen på, om sprog læres af hensyn til uddannelse, fremtidigt job eller samfundsdeltagelse (Airey, 2011). Supplerende har vi i forhold til især den studieunderstøttende dimension af sprog med fordel kunnet anvende grundtankerne fra CLIL om forskellen på fagligt sprog, sprog til læring og sprog gennem læring (*language of, for and through learning*, Coyle m.fl., 2010, Larsen m.fl., 2016).

Endelig har det vist sig nyttigt at indbygge nogle af de aktiviteter, som er samlet under betegnelsen ”mediering” (*mediation*) i det nye europæiske rammeværk for sprog (CEFR 2020). Mediering fanger studieaktiviteter, hvor de studerende bevæger sig mellem sprog og/eller mellem modaliteter: fx forklare data (fx grafer, diagrammer m.m.), understøtte andre i at forstå begreber, samarbejde for at konstruere betydning, understøtte samarbejdsrelationer med andre, understøtte kommunikation i flersprogede sammenhænge. For studerende på uddannelser, hvor tekster spiller en større rolle som primære analyseobjekter, er det relevant at supplere med andre medieringsstrategier, fx forklaring af implicit betydning i tekster, sammenstykning af informationer og argumenter på tværs af tekster, analyse og kritik af kreative tekster, oversættelse af centrale dele af tekster.

1. I *Den Sprogstrategiske Satsning* (2013-2018) på KU blev der gennemført en afdækning af de studerendes behov for sprog på tværs af universitetet, se <https://cip.ku.dk/projekter-og-samarbejdsaftaler/sprogstrategisk-satsning/>.

Hvordan kan behov for sprog som tillægskompetence afdækkes?

Da mange forskellige sprog og delfærdigheder kan være relevante for de studerende, er det nyttigt på de videregående uddannelser at få et indblik i de studerendes sprogbehov gennem behovsanalyser af forskellig art (spørgeskemaundersøgelser, fokusgruppe- og enkeltinterviews, læringsdagbøger m.m.). Viden om de studerendes sproglige behov til forskellige formål (studierne herhjemme, udlandsophold, fremtidige jobs m.m.) og set fra forskellige perspektiver (de studerende, undervisere, studievejledere, studienævn m.fl.) kan anvendes til at træffe beslutninger om retningen på udviklingsindsatsen.

I MUST-projektet har vi indledningsvis gennem dialog med kontaktpersonerne fra hver institution gennemført en afdækning af uddannelsernes kompetenceprofil, studentersammensætning, undervisningssprog samt internationaliseringsorientering. På den baggrund er der gennemført opfølgende afdækninger med inddragelse af fagundervisere, studerende, og andre interessenter på uddannelserne, af sprog i et studie- og karrierespæktiv med det sigte at definere seks udviklingsindsatser på de institutioner og uddannelser, som ønskede at indgå i dette.

Omfanget af behovsafdækningen har varieret fra case til case. Fx har en omfattende afdækning været en del af casen på jurauddannelsen på KU (boks 1, case 1), hvor målet har været at udvikle ECTS-bærende undervisning i fransk som tillægskompetence, enten i form af sprogmoduler tilknyttet et obligatorisk BA-fag eller som et helt nyt valgfag oprindeligt tænkt udbudt på KA-niveau. Dette sigte om at arbejde med nye kursuskoncepter til uddannelsen er defineret af kontaktpersonen på JURA ud fra en indledende afdækning af det tidligere udbud af sprogkurser på JURA, observation af fagundervisning, interviews med alumner samt dialog med centrale aftagere. Dertil har en spørgeskemaundersøgelse blandt de studerende været hensigtsmæssig for at afsøge, om der var en interesse for denne form for undervisning med et fokus på fransk. Endelig har fokusgruppeinterviews med udvalgte

studerende fra spørgeskemaundersøgelsen kvalificeret de to mulige kursuskoncepter, inden deres egentlige udformning skulle godkendes af studienævnet.

På såvel JURA, som beskrevet ovenfor, som på DKDM (boks 1, case 6), hvor udviklingsindsatsen har været rettet mod nystartede studerende på tværs af institutionens uddannelser, har det været nødvendigt med en ret omfattende afdækning. I andre cases, hvor ønsket har været at rette udviklingsindsatsen mere lokalt mod et specifikt fag på en uddannelse, er fokus primært defineret ud fra dialog med fagunderviserne med behovsafdækningen som en integreret del af udviklings- og afprøvningsfasen. Det gælder fx de fagintegrerede moduler med fokus på læsning af tekster på engelsk i biologifaget på KP's læreruddannelse (boks 1, case 4) såvel som spanskskurset for medicinstuderende på KU (boks 1, case 2). Fælles for alle seks udviklingscases er, at de repræsenterer lokale prioriteringer af en lang række forskellige sproglige behov på uddannelserne.

På tværs af MUST-projektets behovsafdækninger blandt de studerende er der meget varierede behov og ønsker i forhold til at styrke eksisterende sprogkompetencer eller tilegne sig kompetencer på helt nye sprog (se Kraft m.fl., 2023). Ikke overraskende fylder engelsk meget i de studerendes overvejelser, hvad angår studierne herhjemme, studieophold i udlandet og forestillinger om fremtidige karriereveje. De studerende udtrykker også en interesse i andre fremmedsprog, men deres relevans er mere lokalt forankrede og ofte knyttet til den studerendes individuelle toning af en studie- og karriereprofil (se Nissen, 2024).

Hvem kan udvikle og undervise i sprog som tillægskompetence?

I alle seks udviklingscases har der skullet findes skræddersyede løsninger i forhold til den konkrete udvikling og undervisning. Hvor casen om engelsk til udrejse for studerende bredt på KP (boks 1, case 5) har involveret et samarbejde mellem lektorer og studerende fra engelskfaget på læreruddannelsen, har alle øvrige cases krævet et samarbejde mellem fagfolk og sprogfolk med mange forskellige profiler. Det har ved partnernes indsats været muligt at finde fagundervisere, der ønskede at indgå i en udviklingsindsats tæt på deres egen praksis. I nogle tilfælde har det derimod krævet en særlig indsats at finde sprogundervisere med den rette profil til at indgå i udviklingsarbejdet og/eller varetage undervisningen. Hvor casen med fokus på engelsk til biologifaget på KP involverede et samarbejde mellem biologi- og engelsklektorer internt på KP, har der på andre institutioner måttet findes løsninger med inddragelse af eksterne sprogundervisere med relevant baggrund samt tid til og interesse for deltagelse i projektet.

På spanskkurset for medicinstuderende på KU skulle der findes en sprogunderviser med kendskab til latinamerikansk sprog og kultur, der kunne tilrettelægge og varetage spanskundervisning til medicinstuderende med begrænsede eller slet ingen forkundskaber i spansk. Spanskkurset skulle styrke det faglige udbytte af de studerendes felt- og institutionsbesøg i Mexico via et fokus på basale mundtlige interaktionsfærdigheder og kendskab til centrale sundhedsfaglige termer. Til det formål fandt vi en erfaren gymnasielærer i spansk, som tilrettelagde og varetog sprogundervisningen ved siden af sin øvrige undervisning på et gymnasium. Sprogunderviseren sparrede løbende omkring indhold og aktiviteter med den kursusansvarlige lektor fra Folkesundhed, der deltog i spanskkurset sammen med sine studerende. Dette samarbejde var afgørende for, at spanskundervisningen kunne sættes ind i den rette faglige kulturelle kontekst og modsvare de studerendes faglige kommunikative behov for spansk i forbindelse med valgfaget med indbygget feltbesøg i Mexico.

I casen med fokus på fransk til jurauddannelsen var det som udgangspunkt den kursusansvarliges ønske at inddrage en lektor fra franskuddannelsen, dels for at sikre sprogfagligheden og dels for at skabe grundlag for et samarbejde om et tværfagligt udbud fremadrettet. Da dette ikke var muligt (se beskrivelse af udviklingscase 1 i det tilknyttede materiale), inddrog den kursusansvarlige i stedet den fagsproglige ekspertise gennem fransktalende undervisere fra JURA samt en række eksterne undervisere, herunder en erfaren translatør/tolk med speciale i fransk ejendomsret samt juristlingvister fra EU-domstolen i Luxembourg, der er centrale aftagere af jurister med fransk som til-lægskompetence. De eksterne undervisere har bidraget til en praksisorientering af kursets indhold og læringsaktiviteter og en diversitet i tilgangen til undervisningen, som de studerende forholder sig meget positivt til i evalueringerne. De studerende tilkendegiver også, at de har lært meget om både den juridiske og sproglige dimension gennem de praktiske øvelser på faget. Ikke desto mindre er det den kursusansvarliges oplevelse, at det har været en udfordring at sikre et fokus på begge dimensioner.

På casen på KEA med fokus til engelsk til bygningskonstruktøruddannelsen (boks 1, case 3) er kursuskonceptet udformet af en sprogkonsulent fra KEAs internationale afdeling i samarbejde med en lektor med undervisererfaring fra både den danske og internationale (engelsksprogede) linje af uddannelsen. Til at varetage selve undervisningen blev der rekrutteret en ekstern engelskunderviser fra et sprog bureau, som med afsæt i de definerede læringsmål samt forslag til kursusmateriale og sprogdidaktiske tilgang stod for den konkrete udvikling og undervisning. Underviserne fra KEA har løbende observeret undervisningen og sparret med den eksterne underviser omkring indhold og tilrettelæggelse og ligeledes tilrettelagt og været censorer ved kursets eksamen. Ikke desto mindre var det en udfordring for den eksterne sprogunderviser at tilrettelægge undervisningen tæt på det byggefaglige indhold og med gennemgående brug af de dialogiske læringsformer, som de kursusansvarlige ønskede.

Selvom det har været muligt at inddrage den relevante ekspertise i alle projekter, er der i høj grad tale om skræddersyede løsninger, som er afhængige af et tæt samarbejde mellem fagfolk fra den pågældende uddannelse og sprogeksperter samt af et kontinuerligt fokus fra projektledelsens side i samspil med opbakning fra den lokale ledelse.

Hvordan kan undervisningen forankres på institutionerne?

På tværs af de seks udviklingsindsatser kan vi ikke blot konstatere en kompleksitet i den sammensætning af kompetencer, der er nødvendige for at udvikle sprog som studie- og karriekompetence, men også i forhold til hvordan tiltagene har kunnet indlejres i uddannelsesstrukturen på institutionerne. Både den faglige forankring og den organisatoriske indlejring af sprogundervisningen er vigtige opmærksomhedspunkter, da de rummer forskellige potentialer for at skabe en kontinuitet i udviklingsindsatsen. Nedenfor i tabel 1 beskriver vi de forskellige typer af organisatorisk indlejring som udviklingsindsatserne under MUST repræsenterer. I beskrivelsen inddrager vi en model for organisering af sprog som tillægskompetence-undervisning fra DTU, som ikke har været genstand for en udviklingsindsats under MUST, men repræsenterer en eksisterende model, hvor en sprogdimension er tænkt ind i uddannelsen som obligatoriske ECTS-bærende kurser fra starten.

	<i>Sprogundervisningen er...</i>	<i>MUST eksempel</i>
	... en obligatorisk del af uddannelsen og dens kompetenceprofil og dermed ECTS-bærende	Engelskkurser på DTU
	... en del af uddannelsens udbud af valgfag og den studerendes mulighed for at tone sin kompetenceprofil	Fransk på JURA (case 1)
<i>Fagintegre-</i> <i>ret</i>	... tænkt ind i eksisterende læringsaktiviteter på et fag	Engelsk i biologifaget, KP (case 4)
<i>Fagtilknyt-</i> <i>tet</i>	... (a) tilknyttet et fag og udbydes parallelt med dette eller (b) som en forberedende aktivitet	a) Spansk til medicinstuderende, KU (case 2)

		b) Engelsk til bygningskonstruktøruddannelsen, KEA (case 3)
<i>Fritstående</i>	... fritstående i uddannelsesstrukturen	Studiestartsmodul til studerende på tværs af DKDM (case 6) Engelsk til udrejsestuderende på KP (case 5)

Tabel 1. Modeller for organisering af sprog som tillægskompetence

Som vist i tabel 1 kan sprogundervisningen være **uddannelsesintegreret** i den forstand, at den er en obligatorisk del af uddannelsen og dens kompetenceprofil. Blandt partnerne i MUST-projektet er dette tilfældet på DTU på diplomingeniøruddannelsen i Global Business og Teknologi (tidl. Eksport og Teknologi), hvor kurser med fokus på den engelsksprogede verden og engelsk i en global kontekst er obligatoriske, ECTS-bærende fagelementer på 1. og 2. semester af uddannelsen. Engelskkurserne på DTU er solidt forankret på institutionen, fordi kurserne også kan tages som valgfag af studerende på andre retninger af diplomingeniøruddannelsen. Tidligere har også andre sprog indgået som ECTS-bærende fagelementer på uddannelsen, men denne mulighed er nu udfaset.

Sprog som tillægskompetence-undervisning kan også være **uddannelsesintegreret** i den forstand, at den som udgangspunkt tænkes som en del af en uddannelsens udbud af valgfag og dermed giver de studerende på uddannelsen (og eventuelt studerende på andre uddannelser) mulighed for at tone deres kompetenceprofil med sprog. Valgfagsmodellen har en løsere indlejring i uddannelsesstrukturen end DTU-modellen beskrevet ovenfor, fordi valgfagsudbuddet varierer, og de enkelte valgfag indgår i konkurrence med en lang række andre specialiseringsmuligheder. I udviklingscasen på jurauddannelsen på KU var det kun muligt at afprøve valgfagsmodellen i efteråret 2023 med i alt ni tilmeldte studerende efter særlig godkendelse i studienævnet. Faget er oprettet med samme antal studerende i efteråret 2024 med finansiering fra andre puljemidler, men på længere sigt vil en videreførelse kræve en egenfinansiering fra uddannelsen.

I den **fagintegrede** model integreres et sprogligt fokus i den eksisterende undervisning på et eller flere af uddannelsens eksisterende fag. Det er tilfældet ved modellen afprøvet i biologifaget på KP's læreruddannelse. I denne model er videreførelse afhængig af, at tiltagene forankres i de deltagende underviseres praksis, mens udbredelsen afhænger af, om tilgangen har værdi udover den konkrete kontekst, som den er udviklet til, og om de deltagende undervisere har mulighed for og interesse i at dele deres erfaringer med kolleger.

I den **fagtilknyttede** model tilknyttes sprogundervisningen til et eksisterende fag(udbud) enten som et forløb, der løber parallelt med et bestemt fag (fx spansk kurset tilknyttet

valgfaget for medicinstuderende på KU), eller som et forberedende forløb (fx kurset i byggefagligt engelsk på KEA, der skulle forberede studerende på deltagelse i uddannelsens internationale semestre). Spansk kurset for medicinstuderende har foreløbigt været videreført en gang med finansiering fra regeringens sprogløftsmidler,² men på længere sigt er videreførelse afhængig af, om der kan findes finansiering indenfor ECTS-rammen. Engelsk til KEAs bygningskonstruktøruddannelse blev videreudviklet og videreført to gange efter pilotafprøvningen med egenfinansiering fra KEA, men er herefter sat i bero af ressourcemæssige årsager.

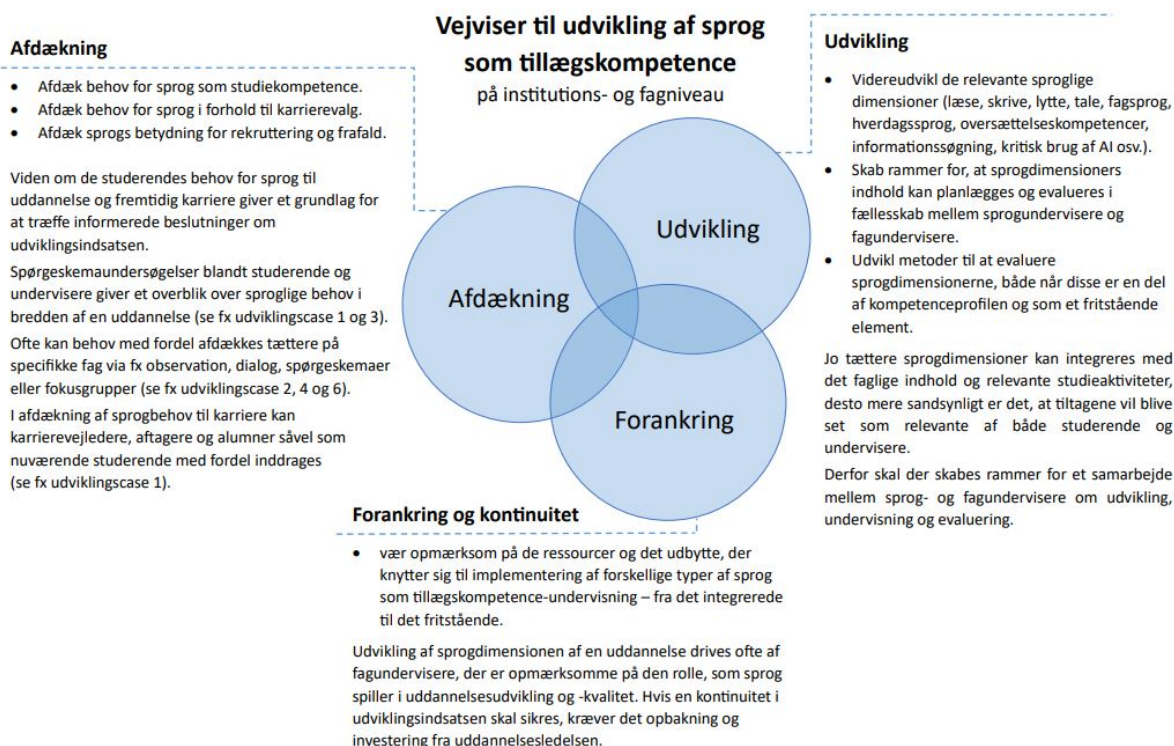
I den sidste indlejningsmodel er sprogundervisningen **fritstående** i uddannelsesstrukturen og udbydes til studerende på tværs af forskellige uddannelser. Det er tilfældet for studiestartsmodulet på DKDM såvel som for udrejsekurset på KP, som begge er rettet mod studerende på tværs af forskellige uddannelser/studieretninger. I den fritstående model vil der være tale om en svagere integration af sprog og fag end i de øvrige modeller, da tiltagene retter sig mod studerende på tværs af forskellige uddannelser/studieretninger, men sprogundervisningen er stadig studieunderstøttende i forhold til et specifikt lokalt formål og er indholdsmæssigt tilpasset dette.

På tværs af de seks udviklingsindsatser kan vi konstatere en interesse for at udvikle de sproglige dimensioner af uddannelserne og en vifte af muligheder tilpasset den lokale kontekst. Udvikling af de sproglige dimensioner af en uddannelse drives ofte af undervisere, der er opmærksomme på den rolle, som sprog spiller i uddannelsesudvikling og -kvalitet. For at sikre en kontinuitet i udviklingsindsatsen kræver det opbakning og investering fra uddannelsesledelsen samt ikke mindst opmærksomhed på de ressourcer og det udbytte, på lang og kort sigt, der knytter sig til forskellige typer af undervisning i sprog som tillægskompetence – fra det integrerede til det fritstående.

2. Som opfølgning på regeringens sprogstrategi fra 2017 uddelte regeringen i 2021 midler til at styrke tysk og fransk på videregående uddannelsesinstitutioner. Midlerne blev dels givet til egentlige sproguddannelser og dels til sprog som tillægskompetence.

Vejviser til udvikling af sprog som tillægskompetence

Vejviseren er en forenklet model af udviklingsindsatserne i MUST-projektet og indbefatter de tre afgørende trin på vejen til at arbejde med sprog som tillægskompetence. I det tilknyttede materiale *Udviklingscases* kan man finde mere detaljerede beskrivelser af, hvordan der er arbejdet med de tre faser i hver udviklingscase.

[Download vejviseren](#) (pdf-format). Den findes også som tilknyttet materiale i NCFE's vidensbank.

Henvisninger

Airey, J. (2011). The disciplinary literacy discussion matrix: A heuristic tool for initiating collaboration in higher education. *Across the Disciplines*, 8(3). <https://wac.colostate.edu/docs/atd/clil/airey.cfm>

Banegas, D. L., & Zappa-Hollman, S. (red.). (2023). *The Routledge handbook of content and language integrated learning*. Taylor & Francis. <https://doi.org/10.4324/9781003173151>

Council of Europe (2020). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR). Companion volume. Council of Europe Publishing. <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>

Coyle, D., Hood, P. & Marsch, D. (2010). *Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press.

Kraft, K., Larsen, S., & Holmen, A. (2023). Sprog som tillægskompetence: Hvilke sprog og hvorfor? *Sprogforum*, 75, 89-97.

Larsen, S., Daryai-Hansen, P., & Holmen, A. (2016). Flersproget internationalisering på Københavns Universitet og Roskilde Universitet – andre sprog end engelsk. *Sprogforum*, 62, 51-57.

Larsen, S., Nissen, C.F.R., & Holmen, A. (2024). Sprog integreret med fag? Ja, tak. *Sprogforum*, 78, 59-66.

Lyngvig, J. (2021). Gevinster ved fremmedsprog som tillægskompetence. Positive effekter for arbejdsliv og karriere – JA-undersøgelse. Det Nationale Center for Fremmedsprog. <https://viden.ncff.dk/ncff/gevinster-ved-fremmedsprog-som-tillaegskompetence-positive-effekter-for-arbejdsliv-og-karriere-ja-undersogelse>

Nissen, C.F.R. (2024). Er der brug for sprog? Jurastuderendes perspektiver på værdien af sprog som tillægskompetence. *Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift*, 19(36).

Räsänen, A. (2008). Tuning ESP/ EAP for mobility, employability and expertise: A pedagogical process of change in focus, insight, and practice. I I. Fortanet- Gómez, & C.A. Räsänen (red.), *ESP in European higher education: Integrating language and content* (s. 247– 266). John Benjamins.

Regeringen (2017). Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet. <https://www.regeringen.dk/aktuelt/tidligere-publikationer/strategi-for-styrkelse-af-fremmedsprog-i-uddannelsessystemet/>